

II СЕКЦІЯ З ІСТОРІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ НА ІВАНО-ФРАНКІВЩИНІ

*Сергій АДАМОВИЧ
(Івано-Франківськ)*

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА "БОЙКІВЩИНА" НА РОЖНЯТІВЩИНІ

Сьогодні ми можемо впевнено сказати, що живемо в Українській незалежній державі. Та це в ніякій мірі не знімає з нас відповідальності за її подальшу долю. Вкласти свої сили, знання і душу в її розбудову повинні всі громадяни України без огляду на їх етнічну, релігійну, партійну чи іншу приналежність. Особливо важкий тягар в справі побудови держави випадає, як і в попередні часи, на наш західний регіон. У зв'язку з цим надзвичайно важливим є ставлення до державотворчих процесів етнографічних груп краю (гуцулів, бойків і лемків). У їх культурі зберігається багато специфічних рис, які неодноразово використовувалися іноземними гнобителями як привід для розколу серед українців і пропаганди етнічної окремішності цих груп від решти населення України.

Проте події останніх років наочно показали, що саме карпатські українці у своїй переважній більшості стали найбільш послідовними прихильниками і ініціаторами відродження України та її державності. Через свої організації і товариства чи то гуцули, чи бойки... намагаються відроджувати не тільки свою культуру і традиції, а свідомо сприяють і загальному українському національному розвитку.

Яскравим прикладом такої праці може служити діяльність науково-культурологічного товариства "Бойківщина", регіональний центр якого знаходиться у м. Дрогобичі, а його відділення працюють у Турці, Львові, Мукачеві, Самборі, Стрию та інших населених пунктах регіону. Філіал товариства у Рожнятові був створений 7 квітня 1993 року, ініціаторами якого були Марія Михайлівна Подорожнюк і Володимир Михайлович Тренчук. Сьогодні вони очолюють районний осередок, до складу якого входять майже 30 членів різних професій і уподобань, яких об'єднує любов до України і своєї малої Батьківщини — Бойківщини.

Районне товариство "Бойківщина" співпрацює з іншими громадськими і політичними організаціями, опирається на меценатську підтримку М.П.Поповича., М.Д.Качура, Б.Ф.Абрама та інших підприємців. Видавничу допомогу бойківцям надає друкарня "Талія" в смт. Брошнів. Розуміють і підтримують товариство і в місцевій райдержадміністрації. Так, завдяки сприянню її голови В.А.Семковича "Бойківщина" змогла з самого початку свого існування обладнати кімнату-музей.

Діяльність товариства носить в основному національно-культурний характер. Вже традиційними стали підготовка і проведення спільно з іншими громадсько-політичними організаціями урочистостей з нагоди Дня Незалежності, Дня матері, Шевченківських ювілеїв, відзначення річниць створення УПА. Товариство піклується про дітей і молодь, намагається виявити і розкрити дитячі таланти, для яких щорічно організуються конкурс вертепів, свято духовної пісні, вечорниці, огляд художньої самодіяльності "Надія", свято "Прийди святий Миколаю" тощо.

Також проводяться зустрічі з видатними уроженцями Рожнятівщини, відбувається презентація нових книг багатьох з них. Під час таких зустрічей

бойківчани мали можливість, наприклад, ближче познайомитись з відомою українською поетесою і суспільною діячкою з Детройту Д.Рихтицькою-Мельником, істориком В.Чоловським, художницею з Канади І.Дичковською.

У листопаді 1996 року при товаристві було створено літературно-мистецький клуб, що має на меті сприяти розвитку мистецтв в краї. Очолив його відомий в районі і поза його межами поет і громадсько-політичний діяч Л.Л.Михайлів. А зовсім недавно, на початку 1997 року, за фінансової допомоги "Бойківщини" одна з її членів п. Оксана Лесюк видала власну збірку віршів "Перевесла надій".

Рожнятівський осередок "Бойківщини" дбає також про збереження і відновлення історичних пам'яток, розвиток історико-краєзнавчих досліджень, охорону карпатської природи. Так, невдовзі після свого виникнення товариство зробило спроби зупинити процес руйнування Рожнятівського замку, добитися його реставрації і перетворення у музей міста. Але в своїх спробах рожнятівці зіткнулися з глухим опором чиновників різного рангу, нестачею коштів, і так нічого й не добилися. Можливо, хоч ця публікація якоюсь мірою посприяє справі збереження цієї історичної пам'ятки XV-XVI століття. Зараз бойківчани планують укласти літературно-краєзнавчий збірник, в якому можна було б хоча б у загальних штрихах окреслити неповторну красу Рожнятівщини, описати її історію, розказати про видатних людей краю.

Після виникнення "Бойківщини" рожнятівці вперше за довгі роки відчували, що живуть не тільки в маленькому провінційному містечку, а в одному з центрів бойківської культури і духовності. Це засвідчили проведені з ініціативи товариства "Бойківські фестини" в 1993-1995 роках.

Особливо помітним явищем в житті Рожнятівщини стали фестини 1995 року "Бойківська ватра". По суті, на час їх проведення (17-16 червня 1995 р.) Рожнятів перетворився у світовий центр бойківського субетносу, бо вони мали міжнародний характер, оскільки на них були запрошені і з'їхалися делегати від бойківських громад з усіх кінців світу. Під час святкувань була проведена науково-практична конференція "Славні імена Рожнятівщини", в якій взяли участь такі провідні науковці, як П.Арсенич, С.Пушик, О.Петраш та інші. Тоді ж відбулося відкриття музею І.Вагилевича у с.Ясень.

І на кінець, до Дня Незалежності у 1996 році, за підтримки товариства був відкритий у Рожнятові, напевно, єдиний в світі пам'ятник, присвячених бойкам. Цей пам'ятник носить промовисту назву "Бойківщина".

Отже, як бачимо, за час свого існування рожнятівське відділення товариства "Бойківщина" здійснило значну роботу по відродженню української культури, сприяло зростанню національної самосвідомості українського народу, прагнуло зберегти і відновити бойківську культуру і духовність.

*Степан БОРЧУК
(Івано-Франківськ)*

ІСИДОР ШАРАНЕВИЧ — ПЕРШИЙ АРХЕОЛОГ СТАРОДАВНЬОГО ГАЛИЧА

Відомий галицький професійний історик І.Шараневич (уродженець Рогатина) на початку 80-х років XIX ст. приступив до практичних занять археологією. Найбільшим і найпершим об'єктом наукового вивчення став Стародавній Галич. У 1882 році він звертається до Крайового комітету з проханням асигнувати йому